

DE WILDE KANARIE EN ZIJN KLEURVERANDERING

DOOR

C. L. W. NOORDUIJN.

Door de welwillende tusschenkomst van een der officieren van de Nautilus, welke de Azorische Eilanden aandeed, kwam ik dit voorjaar in het bezit van eenige op een der eilanden, St. Miguel, gevangen wilde kanaries. De lezer weet dat de meeste schrijvers alleen de Canarische Eilanden noemen, alwaar de stamvader van alle kanarierassen in het wild voorkomt. Ik mocht daarbij de volgende inlichtingen ontvangen.

De wilde kanaries schijnen op de Azoren zeer veelvuldig voor te komen. Nagenoeg ieder kroeghoudertje en ieder klein winkeliertje heeft in zijn toko van deze vogeltjes te koop. Uit verdere inlichtingen bleek dat ze bovendien in groote hoeveelheden worden verkocht aan de inwoners tegen 5 cents per stuk, die ze bij de rijst eten. In de toko's wordt er evenwel minstens 10 maal, soms tot 40 of 50 maal zooveel voor gevraagd. Het feit dat een Portugeesche officier er een aan boord van de Nautilus in een kooi zag, wekte zijn lachlust op.

Ik heb mij toen gewend tot den heer Victorianno Sequeira, Vice-consul der Nederlanden te Ponta Delgada, een stad op St. Miguel, van wien ik een zeer welwillend schrijven mocht ontvangen, waaraan ik het volgende ontleen.

I. De wilde kanaries op de Azoren zijn, voor zoover de heer S. zulks kan beoordeelen, volkomen gelijk aan die welke op de Canarische Eilanden voorkomen. Deze opmerking is juist; want de wilde kanaries, welke ik in 1905 van den onlangs overleden heer W. Böcker te Wetzlar ontving en door diens zoon van Teneriffe waren medegebracht, waren volkomen gelijk aan diegene welke ik van de Azoren ontving.

II. Op de Azoren worden de wilde kanaries gewoonlijk gekruist

met kanaries, aldaar »Belgische kanaries« genoemd. Deze Belgische kanaries zijn geel, variërende in kleuren tusschen hooggeel en lichtgeel, met vederen die meer of minder aan borst, nek en rug gefriseerd zijn, terwijl zij dikker van pooten zijn dan de wilde kanaries. Blijkbaar zijn dit dus de Frisé's, die in de Belgische en Fransche kustplaatsen, o.a. Havre, worden gekweekt en vandaar uitgevoerd. De kruisingen uit deze kanaries en de wilde voortkomende zijn geheel donker, geheel geel, alsmede bont, b.v. geel met donkeren kop of staart, enz. Ook in vorm zijn zij of gelijk aan den wilden of aan den gelen, maar ook van daartusschen liggenden vorm.

III. De kruisingen zijn altijd vruchtbaar, zoowel onderling als wanneer zij weder worden gepaard met wilde of met gele.

Hierna doet de heer S. eene zeer belangrijke mededeeling en wel dat, wat verder de kleuren betreft, na verschillende kruisingen met wilde kanaries de nakomelingen somtijds verschijnen in een kleur als van chocolade of oude baksteen. Deze zien er aardig uit en zijn zeer gezocht

In tegenstelling met verschillende schrijvers heb ik steeds als mijne meening uitgesproken dat de gele kleur, zoo niet plotseling, dan toch zeker na enkele geslachten moet zijn opgetreden (zie »die Farben- und Gestaltskanariene« Creutz'sche Verlagsbuchhandlung, Magdeburg, 1905), terwijl ik met zekerheid besloot dat de bruine kleur plotseling is opgetreden (Zie »die Erbllichkeit der Farben bei Kanarienvögeln« Archiv für Rassen- und Gesellschafts-Biologie, 1908, Heft II). Eene nauwkeurige omschrijving daarvan vindt men echter in geen enkel werk. Ik wil trachten te weten te komen in welke generatie en na welke kruisingen deze bruine kleur optreedt en daarvan later mededeeling doen.

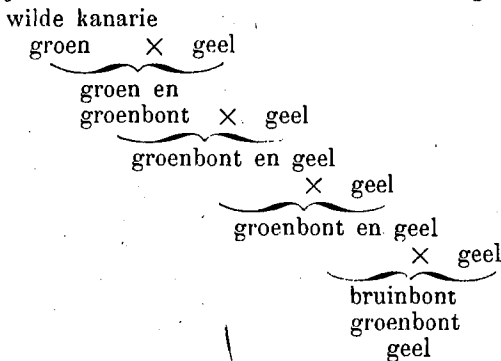
Gelijksortige gevallen doen zich voor bij voortgezette kruisingen van onze huismuizen met de witte variëteit. In de haren van de wilde muizen bevinden zich drie kleurstoffen (pigmenten) en wel bruin, zwart en geel, die te zamen de grijze kleur vormen. Tengevolge van verschillende kruisingen zijn die kleuren ook afzonderlijk opgetreden en heeft men behalve de algemeene bekende albino-variëteiten (geheel wit met roode oogen), zwarte, gele en bruine variëteiten, die na onderlinge paring het ontstaan gaven aan allerlei bonte, twee- en driekleurige variëteiten, zelfs aan geheel witte muizen met zwarte oogen. Den belangstellenden lezer verwijs ik hier naar de keurige verhandeling van Dr. W. Bateson »The present state of knowledge of colour-heredity in mice and rats« Proc. of the Zoöl. Society of London, 1903, vol. i.i.

In welke generatie en na welke voorafgaande kruisingen de gele en bruine muizen optraden is, voor zoover ik weet, nog niet beschreven.

Hoe de zwarte variëteit ontstond heeft Prof. L. Cuénot medegegedeeld in zijn opstellen over »L'hérédité de la pigmentation chez les souris« Archives de Zoölogie expérimentale et générale, Notes et revue, 1902, pag. XXVII en 1903, pag. XXXII.

Hij kruiste eerst de gewone grijze huismuis met de witte variëteit en kreeg als eerste generatie (F 1) gewone grijze huismuizen. Deze gepaard met witte gaven als tweede generatie (F 2) grijze zoo wel als witte muizen, in gelijk aantal. De grijze F 2 wederom met witte gepaard gaven als F 3 ook in gelijk aantal grijze en witte muizen. Toen hij nu de grijze uit F 3 weder met witte paarde ontstonden plotseling in deze vierde generatie ook zwarte muizen, een regressieve mutatie dus. Door de herhaalde paring met wit zien we hier plotseling het bruine en gele pigment grootendeels verdwijnen en het zwarte overheerschend optreden.

Blijkbaar heeft zich een overeenkomstig verschijnsel voorgedaan na de kruisingen van den wilden kanarie met de gele variëteit, waardoor de zwarte kleurstof plotseling verdween en de vogel bruin werd. Ook de kleurstoffen in de vederen van den wilden kanarie zijn zwart, bruin en geel. De gezamenlijke optreding dezer kleurstoffen geeft den wilden vogel het donkere aanzien wat wij »groen« noemen. Ik stel mij nu voor dat de bruine kanaries als volgt zijn ontstaan :

Proefnemingen zullen kunnen aantoonen wat hiervan waar is, In het begin van dit jaar kreeg de dierentuin te Berlijn een paar wilde kanaries. Onder leiding van een der professoren der Königl. Landw. Hochschule zijn daarmee kruisingen begonnen, waarvan ik later de resultaten hoop te kunnen mededeelen.

Groningen, Augustus 1908.